

Д.О. Вольницька

викладач

*Житомирський державний
університет імені Івана Франка*

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Сучасний розвиток суспільства, зростаюча потреба у спілкуванні та співпраці між країнами й народами з різними мовами, історією та культурами вимагають суттєвих змін у підході до вивчення та викладання іноземних мов у навчальних закладах. Метою навчання іноземних мов є формування комунікативної компетенції, що означає опанування мовою як засобом міжкультурного спілкування; розвиток умінь використовувати мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу.

Невід'ємною складовою вивчення іноземної мови є опанування її граматичної системи. Основною метою навчання граматики іноземної мови у є формування у студентів комунікативних навичок, однак без знання граматики людина не зможе повністю розуміти мовлення інших і побудувати власне таким чином, щоб її зрозуміли. Виходячи з вищесказаного, у контексті успішного навчання англійської мови особливої актуальності набуває проблема формування англомовної граматичної компетенції. Існує декілька підходів щодо навчання граматиці. Розглянемо декілька з них [1].

1). Комунікативний підхід у вивченні граматики передбачає, що засвоєння граматики іноземної мови, здійснюється у процесі вирішення комунікативних завдань, тобто при використанні граматичних форм у мові. Нові граматичні форми повинні засвоюватись у процесі їх багаторазового повторення, у нових комунікативних ситуаціях. За такого навчання оволодіння граматиною здійснюється шляхом запам'ятовування форм, що використовуються у мовних контекстах. Недоліком комунікативного підходу є те, що засвоєння граматичного матеріалу відбувається на підсвідомому рівні [2].

2). Концептуальний підхід

На думку С. Страус, Дж. Лі та інших дослідників, що розробили концептуальний підхід щодо вивчення граматики іноземної мови, граMATика є інструментом, який дозволяє виявити та усвідомити, одночасно індуктивно та дедуктивно, граматичні концепти та їх нюанси (наприклад, «завершеність», «передбачення», «ціле», «частина», «відоме», «специфічне» та інше), а також способи їх кодування носіями мови у морфосинтаксичних формах. Таким чином, метою концептуальної граматики є підвищення якості розуміння і говоріння іноземною мовою шляхом засвоєння граматичних концептів та явищ [1].

Граматичні концепти – це абстрактні уявлення, ідеальні моделі, матеріально виражені у понятті, терміні і наділені набором вагомих і другорядних ознак [2,3].

На думку І.Л. Бім, навчати граматиці іноземної мови – означає формувати специфічні для даної мови граматичні механізми так, щоб у студентів одночасно склалися певні граматичні знання і вміння. Для реалізації цієї граматичної мети необхідно:

- розглядати навчання граматиці не як самоціль, а як засіб для оволодіння способами словозміни, словотвору;
- відібрати необхідний і достатній граматичний мінімум, засвоєння якого забезпечить, з одного боку, відносно правильне граматичне оформлення продуктивних видів мовленнєвої діяльності, головним чином говоріння, з іншого – забезпечить рецепцію, тобто розуміння при читанні і аудіюванні, тобто мова йде про відбір активного граматичного мінімуму і так званого пасивного мінімуму;
- забезпечити міцне і автоматизоване володіння граматичним мінімумом для активного використання у мовленні, тобто досягти такого положення, щоб під час говоріння достатньо було «запустити» лише перший елемент, а усі інші «спрацьовують» за заданою програмою [3].

Виходячи зі сказаного, можна виділити наступні **загальні вимоги щодо засвоєння граматичної сторони мови:**

а) студенти повинні вміти граматично правильно оформлювати свої усномовленнєві висловлювання, концентруючи при цьому основну увагу на його утриманні;

б) студенти повинні вміти розпізнавати граматичні явища при читанні і аудіюванні, спрямовуючи свою увагу на вилучення змістовної інформації. Цій меті повинен відповідати відібраний граматичний мінімум.

На сьогодні, у зв'язку із затвердженням провідної позиції граматики у формуванні комунікативної компетенції, проблема формування граматичних навичок є однією з найбільш актуальних. Граматичний навик за своєю природою неоднорідний і таким чином вимагає до себе комплексного підходу [2]. Під граматичним навиком ми розуміємо автоматизоване використання граматичних засобів у мові [1].

Таки чином, розглянувши поняття граматичної навички, вивчивши цілі і завдання навчання граматики, на нашу думку, **граматична навичка** – синтезована дія, що здійснюється у параметрах формування навички і забезпечує адекватне морфолого-синтаксичне оформлення мовної одиниці будь-якого рівня у мові.

Література

1. Thornbury S. How to teach grammar/ S. Thornbury. – London: Longman, 1999. – 192 p.
2. Widodo H.P. Approaches and procedures for teaching grammar/ H.P. Widodo. – Режим доступу: <https://education.waikato.ac.nz/research/files/etpc/2006v5n1nar1.pdf>
3. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у сер.навч.закладах /С.Ю. Ніколаєва – К.: Ленвіт. – 2002. – 320с.